

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

آگهی دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته: فلسفه دین

عنوان:

بررسی آرای عادل ظاهر در باب نسبت دین و سیاست

دانشجو: احمد خمسه نژاد

استاد راهنما: دکتر علی اکبر علیخانی

استاد مشاور: دکتر منصور میراحمدی

داور داخلی: دکتر مهدی عظیمی

داور خارجی: دکتر امید شفیعی

از دانشگاه امام صادق (ع)

زمان: سه شنبه ۹۸/۷/۹، ساعت ۱۳

مکان: ساختمان شماره ۲، سالن دفاع ۱

چکیده:

عادل ظاهر فیلسوف لبنانی- از معدود متفکرانی است که با رویکردی فلسفی به بحث نسبت دین و سیاست پرداخته؛ با این حال افکار و آرای این فیلسوف در ایران ناشناخته است. در سال‌های اخیر یکی از کتب کم‌حجم ظاهر در این موضوع به فارسی ترجمه شد که دورنمایی از دیدگاه ظاهر نشان می‌دهد و به بیان خود ظاهر، صرفاً طرحی از یک پژوهش است. این اثر پرسش‌های بسیاری را پیرامون دیدگاه ظاهر مطرح می‌سازد که پاسخ‌گویی به آن نیازمند مراجعه به آثار مفصل‌تر ظاهر در این باب، و واکاوی جوانب و زوایای این دیدگاه است. به اختصار می‌توان دفاع از عقلانیت را محور اصلی پروژه فکری ظاهر دانست. ظاهر معتقد به تقدم منطقی و معرفت‌شناختی عقل نسبت به سایر منابع معرفت است و از این رو با هر دیدگاهی که عقلانیت را انکار کند و یا آن را تابع امور دیگری بداند، مخالف است. او برای فلسفه جایگاه اجتماعی قائل است و وظیفه اجتماعی فلسفه را نقد معرفتی و اخلاقی گفتمان‌هایی می‌داند که به تضعیف عقلانیت می‌انجامد. از نظر ظاهر دیدگاه طرفداران حکومت دینی، دیدگاهی خردستیز و ناسازگار با عقلانیت است؛ بنابراین نقد فلسفی اسلام‌گرایی در دستور کار او قرار می‌گیرد. از نظر ظاهر تنها دیدگاه سکولار به لحاظ عقلانی موّجه است، بنابراین افول سکولاریسم در جهان اسلام او را به دفاع از سکولاریسم وامی‌دارد. تفاوت ظاهر با سایر مدافعان سکولاریسم در آن است که موّجه‌سازی سکولاریسم و دفاع عقلانی از آن را بر رویکرد فلسفی- یعنی رویکردی مفهومی و معرفت‌شناختی- مبتنی می‌سازد.